

॥ శ్రీ ॥

అథ శ్రీ త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత శ్రీ నారాయణపండితాచార్యవిరచితః

॥ శ్రీ మధ్వవిజయః ॥

౯. నవమః సర్గః

చోదయంతమథ గంతుమాదరాత్ తత్ర ధర్మజమజం ప్రణమ్య సః |
సౌఖ్యతీర్థకవిలోకనాయకో వేదనాయకపురస్సరో యయా ॥ ౯.౧ ॥

ఆశ్రమాంతరమవాప్య కృష్ణతః శ్రావ్యమేష సకలం చ శుశ్రువాన్ |
చిత్తవృత్తిమనువృత్తిమాన్ గురోః సాధ్వవేత్య గమనోన్ముఖో ౭భవత్ ॥
౯.౨ ॥

మందహాసమ్మదుసుందరాననం వందనీయమభివంద్య సత్పతిమ్ |
ప్రాజ్ఞమౌలిమణిరభ్యనుజ్ఞయా తస్య తావదగమన్మహామతిః ॥ ౯.౩ ॥

తస్య వల్లభతమా౭౭స వాసభూః మానసాత్ పృథులమానసస్య నో |
నాత్యజత్ క్షణమపి హ్యసావిదం నైష నాథవిరహీ తతో ౭భవత్ ॥ ౯.౪ ॥

వీరదృష్టికృతసింహవిభ్రమః శాంతదృష్టికృతశాంతసమ్మదః |

తత్రతత్ర పథి పథ్యవిభ్రమః పర్వతాదవతతార సర్వధీః || ౯.౫ ||

వానరేంద్ర ఇవ తీర్ణవారిధిః వాసుదేవ ఇవ రత్నరాజవాన్ |
భీమసేన ఇవ సూనవర్యహృత్పిర్వతిం స్వజనమానినాయ సః || ౯.౬ ||

అగ్నిశర్మముఖపంచషైర్ధ్యజైః అన్నమాహృతమలం పృథక్ సమమ్ |
కృత్స్నమాదదయమిత్యవిస్మయః కృత్స్నమత్తుమలమేష హి క్షయే ||
౯.౭ ||

వ్యాసదేవహృదయాతివల్లభం వాసుదేవమగణయ్యసద్గుణమ్ |
సాధయత్ సకలదోషవర్జితం జ్ఞానభక్తిదమనంతసౌఖ్య దమ్ || ౯.౮ ||

ఉక్తముక్తమభిధేయముత్తమం వేదవాక్యమనువాదయన్ముహుః |
వ్యంజయత్ స్మృతివచోభిరంజసా తస్య చార్థమతియుక్తయుక్తిమత్ ||
౯.౯ ||

బాలసంఘమపి బోధయద్ భృశం దుర్నిరూపవచనం చ పండితైః |
అప్రమేయహృదయం ప్రసాదవత్ సౌమ్యకాంతి చ విపక్షభీషణమ్ ||
౯.౧౦ ||

అస్తదూషణమవంధ్యభాషణం లక్షితం సకలలక్షణైః సమమ్ |
మాననీయమపి నాకినాయకైః రూపమన్యదివ ధన్యమాత్మనః || ౯.౧౧ ||

ఎకవింశతికుభాప్యదూషకం బ్రహ్మసూత్రగణభాప్యమద్భుతమ్ |
అప్యదూప్యమతనోదనంతధీః భూతభావిభవదాత్మభిః క్వచిత్ || ౯.౧౨ ||

గాంగమంగలతరంగభంగదప్రాంతసుశ్రీహారివేశ్మకృత్సమః |
యద్గతైకతమవర్ణలేఖకః సత్యతీర్థ ఇహ భాప్యమాలిఖత్ || ౯.౧౩ ||

తత్ర దేవమభివంద్య యాతవాన్ స్వామినో వచనగౌరవాద్ ద్రుతమ్ |
సానుగో వివిధభూరతీత్య గోదావరీతటమగాదలేశధీః || ౯.౧౪ ||

ప్రాజ్ఞవిత్తమయమాప్తుమాగతైః పండితైర్ద్వినవశాఖిభిః శ్రుతీః |
ప్రస్తుతా అభిదధౌ పరీక్షకైః షట్ చ తత్ర సమయానఖండయత్ || ౯.౧౫ ||

తే పృథక్పృథగముం స్వశాఖయా దర్శనేన చ పరీక్ష్య నిర్జితాః |

సర్వవిత్ త్వమసి ముఖ్యతః కవే నాస్తి తే సదృశ ఇత్యథాబ్రువన్ || ౯.౧౬
||

యస్త్రయీసకలపక్షశిక్షకః తత్ర సంసది వరిష్ఠసమ్మతః |
శోభనోపపదభట్టనామకః పూర్ణసంఖ్యమనమన్ముహుర్ముదా || ౯.౧౭ ||

యస్తు తార్కికశిఖామణిః సుధీః వర్తమానసమయాన్ నిరాకరోత్ |
వేదభారతపురాణనిష్ఠితో భాష్యమేతదశృణోత్ స మధ్వతః || ౯.౧౮ ||

నాపరేషు రతిమాయయౌ క్వచిద్ భాష్యమద్భుతమిదం స శుశ్రువాన్ |
నారవిందమకరందమాప్తవాన్ అచ్ఛపిచ్ఛ ఇవ వాంఛతీతరత్ || ౯.౧౯ ||

తత్రతత్ర స సుసభాసు భాసురో నందితీర్థసమయోక్తయుక్తిభిః |
వాదినో విశకలయ్య తాన్ సమాక్రమ్య వాచముచితాముదాహరత్ ||
౯.౨౦ ||

చూర్ణకృద్వివిధశంఖచూర్ణకః చూర్ణనాయ బహుధాఽప్యశక్నువన్ |
అత్యజద్ విఫలధీః ప్రదక్షిణా వర్తవారిజమనర్హ మప్యహో || ౯.౨౧ ||

అప్రమేయమతిశాస్త్రమీదృశం యస్త్వజత్యుపనతం సుదుర్లభమ్ |
తస్య తుల్యమతిరేష దుర్జ్ఞానో నాథవాఽస్య సదృశోఽస్తి నీచధీః || ౯.౨౨
||

కోఽపి తం గుణవిశేషవిచ్ఛ విక్రీయ భూరిధనమాప పూరుషః |
న హ్యనర్హగుణమూల్యమాప్యతే భాగ్యదైవమిహ యోగ్యతానుగమ్ ||
౯.౨౩ ||

వ్యక్తమున్నతిమితోఽప్యయం జనః తస్య యన్న లభతేఖిలం ఫలమ్ |
స్తోకమానసతయా తతో వ్రజేత్ తస్య హంత పురుషస్య తుల్యతామ్ ||
౯.౨౪ ||

క్రీతవాన్ నరపతిర్మహాదరం సాదరం పునరుదారచేష్టితః |
అర్చయన్ సతతమాప సంపదో యా న తా వచనచిత్తగోచరాః || ౯.౨౫
||

శాస్త్రకల్పకతరోరముష్య కః ప్రాప్నుయాత్ సకలమప్యహో ఫలమ్ |
యస్తముత్తమగుణం విడంబయేద్ ఇత్యుదీర్య స జనానరంజయత్ ||
౯.౨౬ ||

నేద్భుశైః కవిభిరేవ కేవలం హంత పూజ్యచరణోఽభ్యపూజ్యత |
శర్వశక్తగురుపూర్వదైవతైః అప్యలం సుసమయొద్గమోత్సవే || ౯.౨౭ ||

నిమ్నభూరివ సతీః ప్రజా వ్రజన్ వారిదర్తురశనైరపూరి సః |
ప్రాజ్యతాపహరదర్శనాంబునా తుంగదేశమివ దుర్జనం తు నో || ౯.౨౮ ||
||

కర్మభిః సకలలోకకౌతుకైః మానితః పథి జనైః సమాగతః |
సన్ననామ శివనామకీర్తనం రాజతాసనపురే విరాజితమ్ || ౯.౨౯ ||

అచ్యుతప్రమతిరచ్యుతప్రియం తం దశప్రమతిమాగతం తదా |
వందమానమవలోక్య యాం ముదం ప్రాప్తవాంస్తదవధిర్న విద్యతే || ౯.౩౦ ||
||

ప్రీతిమార్గయతిరుత్తమాం పురా ప్రేషితాప్రతిమభాష్యద్భగ్గ్ యయా |
అప్యతోఽతిశయినీం శుచిస్మితం తం విలోక్య సుచిరాద్ దిదృక్షితమ్ ||
౯.౩౧ ||

పూర్ణదృష్టిజలధేర్గ్రహీతవాన్ భాష్యసంజ్ఞమమృతం సుఖావహమ్ |
చిత్తమేష యతిరాడ్ఘనాఘనో గ్రాహయంశ్చ మనుజాన్ ముమోచ నో ||
౯.౩౨ ||

సానునీతిరథ నీతిమానయం భాష్యసద్గుణగణానవర్ణయత్ |
శోభనాయ గురవే స్వభావతః కాలతః కుమతలీనబుద్ధయే || ౯.౩౩ ||

ఉక్తిభిస్తమసకృత్ సుయుక్తిభిః బోధయన్ బహుశధీః ప్రసంగతః |
స్థేయసో భిషగివాస్య హృద్గతం మూలదోషమరుచేరచింతయత్ ||
౯.౩౪ ||

దక్షపక్షవిహృతేన తాడయన్ భీషయన్ సమధికస్వరశ్రియా |
హంసరాట్ కలిమలం నిరాకరోదేకదృష్టిమివ మానసాద్ గురోః || ౯.౩౫ ||
||

నిష్కళంకమివ చంద్రమండలం పుండరీకమివ పుల్లతాం గతమ్ |
వారి శారదమివ ప్రసాదవత్ చిత్తమచ్యుతమతేర్బృశం బభౌ || ౯.౩౬ ||

ఆననంద స హి మధ్యశాస్త్రమాకర్ణయన్ కుసమయాగ్రహీ పురా |

మోహపీతలవణోదకౌ ముహుః ప్రాక్ పిపాసురమృతం పిబన్నివ || ౯.౩౭

||

విస్తృతాంతరవియత్నదౌ యతీ ఆస్యతాం సుసమయప్రకాశనాత్ |
తౌ యథా విధురవీ అహో అహో రాత్రమప్యరుతమో నృమోహకమ్ ||

౯.౩౮ ||

సజ్జనాన్ సహ మహాదరేణ నృన్ పాపినాం ప్రకృతితోఽప్రియాకృతి |
దారుణాఘగణదారణం స్మ స గ్రాహయత్యపి సుదర్శనద్వయమ్ ||

౯.౩౯ ||

నన్వనన్యశరణాత్మనాం సతాం సిద్ధివిఘ్నముఖదోషభేషజమ్ |
ఐచ్ఛదచ్ఛలదయోదయాదయం రూప్యపీఠపురగః కదాచన || ౯.౪౦ ||

గోపికాప్రణయినః శ్రియఃపతేః ఆకృతిం దశమతిః శిలామయీమ్ |
శిష్యకైస్త్రిచతురైర్జ్జలాశయే శోధయన్నిహ తతో వ్యగాహయత్ || ౯.౪౧ ||

స్పర్శనాద్భగవతోఽతిపావనాత్ సన్నిధానపదతాం గతాం హరేః |
త్రింశదుద్యతనరైః సుదుర్ధరాం లీలయాఽనయదిమామసౌ మఠమ్ ||

౯.౪౨ ||

మందహాసమ్బుదుసుందరాననం నందనందానమతీంద్రియాకృతిమ్ |
సుందరం స ఇహ సన్న్యధాపయద్ వంద్యమాకృతి శుచిప్రతిష్ఠయా ||

౯.౪౩ ||

మానినోఽపి హి వశీచకార యో దైవతప్రతిభయాఽఽత్మనః ఖలః |
యాయజూకగుణమాత్మనః స్మరన్ యో జరాఘటితగోత్ర ఉచ్యతే ||

౯.౪౪ ||

ఆత్మనః ప్రియతమక్రతోరముం పాపపూరుషమవేత్య ఘాతుకమ్ |
తం నిరస్య జనమప్యథాహితం సర్వభూధరసమర్థపూర్వకమ్ || ౯.౪౫ ||

విశ్వవిస్మయకరః స్వతేజసా వంద్యమానచరణః పునర్జనైః |
చిత్రదిగ్విజయకీర్త్యకీర్తిమాన్ మోదయన్ననుదినం నిజాః ప్రజాః || ౯.౪౬

||

వాసుదేవదయితో మహిష్ఠధీః వాసుదేవమథ సాధ్యయాజయత్ |
ధర్మసూనుమివ ధార్మికం పురా భీమమూర్తిరయమేవ భూసురమ్ ||

౯.౪౭ ||

యాజ్యయా సముచితానువాక్యయా సప్రవర్గ్యవిభవైరభిష్టవైః|
విశ్వవేత్తురనుజోఽత్ర హోతృతాం ప్రాప్య దైవతతతీరతోషయత్ || ౯.౪౮
||

స ప్రయుజ్య నిశితా నిశాతధీః వైశ్వదేవవరశస్త్రసంతతీః |
రాక్షసాసురనిరాసకృత్ సురాన్ వీరవర్య ఇవ భాగమాపయత్ || ౯.౪౯ ||

వాయునా త్రిరపి పూర్వపాయినా సర్వదైవతజితా తరస్వినా |
యోఽపరోక్షవపుషోఽప్యపేక్షితః కోఽత్ర వర్ణయతి తం మహాక్రతుమ్ ||
౯.౫౦ ||

బ్రహ్మవేదననివిష్టచేతసాం కర్మ తత్ర కరణాంతరం భవేత్ |
జ్ఞాపయన్నితి పరాత్మవేదకః కర్మ ధర్మమపి స హ్యచీకరత్ || ౯.౫౧ ||

యానియాని చరితాని యానియానీరితాని చ మనోహరాణ్యహౌ|
తానితాని చ వితానిచేతసో విశ్వవిస్మయకరాణి భాంతి హి || ౯.౫౨ ||

సరస్వతీర్వుత్తికరీః శరీరిణాం అతీత్య బహ్వీః సమతీతగోత్రకః |
పురేవ కృష్ణప్రియమాపదశ్రమం పృథుప్రబోధః పునరుత్తమాశ్రమమ్ ||
౯.౫౩ ||

సహభోగమనన్యలభ్యమస్మై హనుమద్రూపవతే దదౌ పురా హి |
అనవేక్ష్య పరం స్వభీష్టకర్తే ప్రతిదాతుం హరిరైధయత్ తమేవ || ౯.౫౪ ||

ప్రణమ్య గురుమాదరాదథ నియోగతో యోగ్యతః
స తస్య జగతాం హితం విదధతో గతః సానుగః |
మహిష్ఠహృదయో మహామహిమసింధురానందతో
నిజైరభిగతోఽనమద్ రజతపీఠవాసం హరిమ్ || ౯.౫౫ ||

|| ఇతి శ్రీమత్కవికులతిలక త్రివిక్రమపండితాచార్యసుత
నారాయణపండితాచార్యవిరచితే శ్రీమద్భవిజయే
ఆనందాంకితే నవమః సర్గః ||